

Nezgode in njih preprečevanje

(Okvirni vsebinski program ob Svetovnem dnevu zdravja dne 7. aprila 1961)

Program zajema glavna nevarna področja (nezgode v prometu, v industrijskih obratih, v poljedelstvu in gospodinjstvu) in je prilagojen preprečevanju nezgod pri raznih skupinah prebivalstva po starostni dobi in po socialni strukturi, in to iz razloga, ker so ljudje navadno potencialno ogroženi po nezgodah v raznih prej navedenih nevarnostnih področjih (n. pr. žena na delu, v gospodinjstvu in na poti z dela domov).

I. Dojenček in najmlajši otrok

Široko področje za sodelovanje staršev, posebno mater. V vseh zdravstvenozgojnih tečajih za dekleta in matere kakor tudi v vseh govorilnih urah oziroma pri razgovorih v raznih posvetovalnicah je treba dati temu vprašanju potreben poudarek. Prikazati je najpogostnejše nevarnostne situacije, ki vodijo do nezgod in poškodb (epidemija opeklin), nadalje možnosti in ukrepe za preprečevanje, vendar povezano z osnovami prve pomoči. Tudi pri pouku iz gospodinjstva je obravnavati najpogostnejše nezgode v zvezi z gospodinjstvenimi deli v kuhinji, v stanovanju ter z navodili za preprečevanje in za prvo pomoč.

Pri šolanju in podiplomskem usposabljanju medicinskih sester je posvetiti posebno pozornost tej tematiki.

Namen tega dela je:

- da se za vsakega dojenčka oziroma malega otroka pripravi ugodno okolje in prostor, kjer bo varen pred nezgodami v stanovanju;
- da se starši zavedajo vloge, ki jo imajo pri izvrševanju varnostnih ukrepov;
- da se pri javnih napravah (pri cestni železnici, v gostinskih obratih, v javnih nasadih itd.) več misli na koristi malega otroka.

II. Mali otrok (predšolski otrok)

Zdravstveno prosvetljevanje staršev in bodočih staršev.

Doraščajočo mladino je treba v šoli pri gospodinjstvenem pouku in pri drugih predmetih poučiti o ponašanju malih otrok, da bi pri njihovem varstvu lahko z uspehom sodelovali tudi starejši otroci.

V zdravstvenem varstvu otrok, posebno v preventivni zdravstveni oskrbi, nastane navadno vrzel, in to v dobi, ko je mali otrok še posebno izpostavljen raznim poškodbam in nesrečam. To je v dobi, ko otrok ni več dojenček (sistematični pregledi v posvetovalnicah) in vendar še ni šolski otrok (pod varstvom šolskega zdravnika). Važna pa je ta doba za pravočasno razpoznavo raznih manjših motenj v delovanju čutil, ki so lahko usodni povzročitelji nesreč. Lahna naglušnost, zmanjšana vidna zmogljivost, zmanjšano razpoznavanje barv so lahko vzrok, da otroci v tej dobi ne morejo bolje razpoznati prometnih nevarnosti.

Zgodnje navajanje (dresura) otroka na pravilno ravnanje v prometu (prečkanje cest).

Pri igračah, posebno tehničnih, je treba naznačiti oziroma proučiti kupce, za katero letno dobo so igrače. Igrače za starejše otroke so lahko nevarne v

rokah malih otrok. Priporočati je nabavo omaric prve pomoči in domače lekarne za družino kot sestavni del inventarja, vendar pa jih je namestiti na takih mestih, ki otrokom niso dostopna.

Industrija za zdravila in razna čistila naj opremi svoje izdelke z varnostnimi napisi, ki še posebej opozarjajo, da se na pol izpraznjeni zavitki oziroma steklenice ne smejo metati v odprto posodo za smeti.

Pripraviti razne vzgojne slikanice o preprečevanju nesreč in korigirati razne situacije v kontaktu otrok z živalmi, ki so jim lahko nevarne. Prezaupljiv odnos otrok do nekaterih živali. Lastniki psov naj opozarjajo otroke pred nevarnostmi z domačimi živalmi, tudi če jih dobro poznajo.

III. Šolski otroci

Izbrana poglavja o prvi pomoči s posebnim poudarkom na preprečevanje poškodb in nezdod je treba posredovati že v prvih šolskih letih in ne šele v zaključnih razredih obveznega šolanja.

Informiranje staršev o svojstvenem ponašanju otrok in mladine v posameznih razvojnih obdobjih. Te informacije je posredovati že v raznih tečajih za doraščajočo in pošolsko mladino.

Mnogo šolskih otrok pomaga staršem pri raznih gospodinjskih delih, pri poljedelskih opravilih, v obrti ali si kako drugače služijo denar. Šolske otroke je treba opozarjati na razne nevarnosti pri tem delu, in to preko staršev, preko odraslih v delavnicah oziroma v šoli pri gospodinjskem pouku in pri delu v šolskih delavnicah.

Razvijati je treba povsod šolske tehnične krožke, kjer se otroci že zgodaj nauče ravnati z raznim orodjem, z električnimi napravami itd. V Franciji se bodo šolski otroci v bodoče učili, kako se prižiga z vžigalicami, kako ravnamo s plinsko pečjo, kako se zakuri in nalaga v peč, kako vključimo električni grelec in kuhalnik, po čem spoznamo staro municijo itd. Te nove teme so vpeljali v Franciji, da bi zmanjšali število nezdod pri otrocih. V Franciji se je leta 1955 ponesrečilo oziroma poškodovalo 250 000 otrok.

V šolah pri pouku iz naravoslovja, kemije in fizike je več pažnje kakor doslej treba posvetiti praktičnemu preprečevanju nezdod.

V vse strokovne šole in v šole za vajence je vpeljati občasna predavanja, na katerih bi zdravniki obravnavali nezdode in njih preprečevanje.

Tudi pri pouku iz telovadbe naj bi se več in bolj sistematično razpravljalo o preprečevanju nezdod. V dosedanji pouk telovadbe v šoli je treba vključiti čim več vaj, ki pospešujejo hitro reagiranje, ker današnje okolje pogosto zahteva bliskovito reagiranje.

Ker se dajo šolski otroci rajši poučiti od predstavnikov ljudske milice, naj bi se ta v večji meri pritegnila k prometnovzgojnemu delu.

Ravno tako naj bi odigrali svojo vlogo tudi razni upokojeanci in drugi odrasli.

Pomoč odraslih državljanov v prometni vzgoji mladine in nasploh pri preprečevanju nesreč, tako da vzgojno delujejo v vsaki taki situaciji, n. pr. na cesti, in da ne gredo brezbrizno mimo.

V šoli in v raznih krožkih naj bi se mladina seznanjala s tehničnimi igračami. Športna društva, športne trgovine naj bi posvečale posebno pozornost varnosti in pravilni uporabi športnih rekvizitov ter jih oskrbele z ustreznimi navodili.

V čitankah in drugem čtivu je vse premalo splošnih zdravstvenovzgojnih tem, prav posebno manjkajo sestavki o preprečevanju nezgod. Za pouk o prometni varnosti naj bi se izdelalo za šole več učnih sredstev in intenzivneje naj bi se organizirali tečaji za mladinske prometnike.

IV. Pošolska mladina

V vse oblike zdravstvene vzgoje pošolske mladine vnesti osnove prve pomoči s preprečevanjem nezgod v raznih situacijah, do katerih pride na posameznih področjih, kot so:

šport (plavanje, planinstvo),
mladinske brigade,
počitniške kolonije,
izleti,
delovne akcije,
delovna mesta učencev v gospodarstvu,
množično zbiranje,
razni poklici itd.

Vzgajanje aktivistov prve pomoči za nudenje prve pomoči.

V. Odrasli

Tečaji prve pomoči s preprečevanjem nesreč za razne skupine, kot so na primer:

- a) delavci v industriji: razna delovna mesta in poklici,
- b) delavci v kmetijstvu,
- c) delavci v prometu (šoferji, sprevodniki itd.),
- č) gospodinje in matere,
- d) zdravstveni delavci, prosvetni delavci — predavatelji.

VI. Stari ljudje

Seznanjati jih je s svojstvenimi poškodbami in preprečevanjem nesreč v starosti.

Organizacija akcije: Svetovni dan: uvod ali poudarek — akcija naj bo trajna.

Stalne konference za varnost na občinah, okrajih in v republiškem merilu, v katerih naj sodelujejo tudi Rdeči križ (RK), zdravstvena služba, socialno zavarovanje, Državni zavarovalni zavod (DOZ), higiensko-tehnična zaščita, notranja uprava, društva prijateljev mladine, prosvetna služba, gasilci itd.

Metode dela: predavanja, tečaji, razgovori, filmska predavanja z diskusijami.

Razstave v šolah, kolektivih, podjetjih in zadrugah.

Sredstva: plakati, brošure, slikanice, letaki; diafilmi, flanelografi; razstave; kompleti za tečaje; rekviziti prve pomoči.

Usposabljanje kadrov: seminarji za predavatelje prve pomoči, in sicer za zdravstvene delavce, za prosvetne delavce, za bolničarje in aktiviste RK; tečaji za aktiviste prve pomoči.

Tematika: osnove prve pomoči za razna nezgodnostna področja, in to za razne skupine prebivalstva po socialni strukturi in starosti; prva pomoč za aktiviste prve pomoči (aktivni, ekipe, prve pomoči, servis prve pomoči, postaje prve pomoči, omarice, torbice).